

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC

PODSTAWOWE INFORMACJE

Powierzchnia	357 tys. km ²
Ludność	82,3 mln, 16 krajów związkowych
Głowa państwa (prezydent)	Joachim Gauck - od marca 2012 roku
Premier (kanclerz)	Angela Merkel - od grudnia 2013 roku

Republika Federalna Niemiec składa się z 16 krajów związkowych (landów) o silnie rozwiniętej tożsamości regionalnej i szerokich uprawnieniach. Każdy z landów posiada własną konstytucję, parlament i rząd, a na płaszczyźnie federalnej jest reprezentowany w Izbie Wyższej (*Bundesrat*). System prawny i podstawowy porządek polityczny definiuje Ustawa Zasadnicza z 1949 roku. Prezydent pełni funkcję reprezentacyjną. Po wcześniejszym ustąpieniu Christiana Wulffa Zgromadzenie Federalne wybrało 18 marca 2012 roku Joachima Gaucka, uważanego za liberalnego konserwatystę. Kanclerzem (premierem) jest Angela Merkel (CDU), która obejmując to stanowisko po raz pierwszy w 2005 roku, stała się pierwszą kobietą stojącą na czele rządu federalnego. Parlament (*Bundestag*) składa nominalnie z 598 deputowanych. Jednak ze względu na specyficzną ordynację wyborczą i dysponowanie przez wyborcę dwoma głosami, z których jeden oddaje na konkretnego kandydata w swoim okręgu (mandaty bezpośrednie), a drugi na listę partyjną, skład parlamentu może powiększać się. Obecny parlament liczy 630 posłów, w tym: CDU/CSU – 311 miejsc, SPD – 192 miejsc, Lewica – 64 miejsca, Zieloni – 63 miejsca. Frekwencja w ostatnich wyborach w 2013 r. wyniosła ok. 72%. Liberalowie nie weszli do nowego parlamentu. W grudniu 2013 po długich negocjacjach powstał rząd koalicyjny CDU/CSU i SPD (wielka koalicja) ponownie z A. Merkel jako kanclerzem i S. Gabrielem (SPD) jako wicekanclerzem i ministrem gospodarki i energii.

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne

Wyszczególnienie	2011	2012	2013*	2014*	2015*
PKB na 1 mieszkańca (w tys. €)	31,4	31,6	32,1	32,5	32,9
PKB (w mld €)	2 648	2 666	2 680	2 725	2 779
PKB (dynamika w %)	3,0	0,7	0,4	1,8	2,0
Konsumpcja prywatna (zmiany %)	1,5	0,8	0,9	1,5	1,8
Konsumpcja publiczna (zmiany %)	1,5	1,0	1,1	1,5	1,2

Nakłady inwestycyjne (zmiany %)	6,0	2,1	4,7	4,1	4,4
Deficyt budżetowy (% PKB)	-1,0	0,1	0,0	0,0	0,0
Dług publiczny (% PKB)	81,0	81,0	79,6	77,3	74,5
Inflacja (w %)	2,6	2,1	2,1	1,6	1,7
Bezrobocie (w %)	6,6	5,5	5,4	5,2	5,1
Eksport (w mld €)	986,0	1.050,0	1.102,0	4,9%	6,8%
Import (w mld €)	805,0	863,0	914,0	5,9%	7,6%

Źródło: Eurostat, OECD Review

* prognoza European Forecast, Winter 2014

SYTUACJA GOSPODARCZA

Niemcy należą do najbardziej rozwiniętych krajów przemysłowych świata, a ich gospodarka jest czwartą co do wielkości po USA, Chinach i Japonii. Mimo silnego kryzysu w Strefie Euro Niemcy utrzymały relatywnie dobrą sytuację gospodarczą jako kraj wybitnie proeksportowy, korzystający z szybko rosnącego zapotrzebowania ze strony krajów Azji i Ameryki Płd. Do Niemiec napłynęły znaczne ilości kapitału europejskiego, ratującego się przed niepewną sytuacją w zadłużonych państwach UE. W rezultacie szybko rosnącego popytu na 10-letnie obligacje rządowe Niemiec uzyskują one rekordowo niskie oprocentowanie 1,2%, co przynosi Niemcom roczne korzyści w granicach 5 miliardów Euro. Z drugiej strony wzrosła konsumpcja wewnętrzna przy rekordowo niskim bezrobociu 5,5%. Tani pieniądz (stopa Europejskiego Banku Centralnego poniżej 1% w 2013r.) ożywił budownictwo, grożąc nawet przegrzaniem i wzrostem inflacji. Ta relatywnie dobra sytuacja Niemiec wynika z wcześniej przeprowadzonej reformy rynku pracy, silnej kontroli wydatków socjalnych i mało roszczeniowej postawy związków zawodowych oraz wysokiej konkurencyjności eksportu.

PKB Niemiec to 27% całego PKB strefy euro. Mimo recesji w strefie Euro Niemcy osiągnęły w 2012r. wzrost gospodarczy na poziomie 0,7%, a w 2013 roku 0,4% (dane wstępne), co jest mimo wszystko wynikiem korzystnym na tle pozostałych krajów Eurolandu. Wielkość produktu krajowego brutto wynosi ponad 2,6 biliona Euro, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca stanowi 31,6 tys. Euro. Rozwój gospodarki niemieckiej jest uzależniony od handlu zagranicznego i aktywności inwestycyjnej, w mniejszym stopniu od konsumpcji wewnętrznej, co krytykują głównie partnerzy w UE oraz Amerykanie. Motorem gospodarki jest eksport, którego poziom przekroczył wielkość 1 biliona Euro. W rezultacie Niemcy już trzeci rok z rzędu utrzymały wysoką nadwyżkę w bilansie handlowym (ponad 180 mld Euro) i na rachunku rozliczeń bieżących, przekraczając wartość 6% PKB. Komisja Europejska nie wyklucza objęcie Niemiec tzw. „pogłębioną analizą nierównowagi makroekonomicznej” i w konsekwencji żądania odpowiedniego zwiększenia popytu wewnętrznego i importowego. Jednocześnie Niemcom udało się praktycznie zlikwidować deficyt budżetowy, a bezrobocie osiągnęło najniższy poziom od czasu zjednoczenia Niemiec. Dług publiczny osiągnął w 2013r. poziom poniżej 80% PKB. Niemcy do 2008 r. były największym na świecie eksporterem towarów, następnie straciły swą przewagę na rzecz Chin. Ponad 60% wartości wymiany handlowej ukierunkowane jest na kraje UE. Coraz większego znaczenia nabierają stosunki handlowe i gospodarcze z Chinami, Brazylią, Indiami i Rosją.

POLITYKA GOSPODARCZA

Centralną sprawą dla Niemiec pozostaje utrzymanie konkurencyjności eksportu jako głównego motoru koniunktury gospodarczej i utrzymywanie niskiej inflacji wewnętrznej. Kontynuowana jest polityka utrzymania w ryzach pomocy socjalnej. Podjęto decyzję o przedłużeniu wieku emerytalnego i likwidacji kosztownego górnictwa węgla kamiennego do 2018 roku. Niemcy są rzecznikiem ostrego nadzoru finansowego w strefie Euro i rygorystycznego utrzymania zasad Paktu Stabilności i Wzrostu. Konstytucja RFN ograniczyła możliwości zadłużania się państwa. Począwszy od 2016 r. deficyt budżetowy państwa nie może przekroczyć 0,35% PKB. W walce z kryzysem Euro rząd niemiecki nie zgadza się na szybkie wprowadzenie „euroobligacji” w obawie przed wzrostem kosztów obsługi własnego zadłużenia, ani na szerszy wykup obligacji państwowych przez Europejski Bank Centralny. Zmianę takiego stanowiska warunkuje wprowadzeniem „unii bankowej” krajów Strefy Euro i silniejszego, jednolitego nadzoru banków europejskich. Opowiada się za ujednoczeniem polityki fiskalnej w ramach umowy międzyrządowej krajów UE i pomocą na rzecz utrzymania Grecji i Cypru w strefie Euro, pod warunkiem silnej restrukturyzacji ich systemu bankowego i podatkowego. Pod silnym naciskiem opinii publicznej przyjęto program wycofania się z energetyki jądrowej, na którą przypada 23% produkcji energii elektrycznej, do 2022 roku. Poziom rosnących kosztów i cen produkcji energii elektrycznej, a także sposób zastąpienia potencjału nuklearnego, ma strategiczne znaczenie w polityce gospodarczej Niemiec. Zgodnie z planami rządowymi nastąpi szybszy wzrost energetyki odnawialnej w połączeniu z programem energooszczędnego budownictwa i transportu. Obecny rząd silnie akcentuje sprawę obniżki kosztów energii elektrycznej, reindustrializacji i zmiany struktury energetycznej kraju.

STANOWISKO NIEMIEC W SPRAWACH EUROPEJSKICH

W polityce europejskiej Niemcy dążą do utrzymania obecnej polityki rolnej i nie dokonywania radykalnych zmian funduszy spójności. Z drugiej strony poparli znaczące oszczędności w całkowitym budżecie UE po 2014 roku i szersze wspieranie innowacyjności w nowej perspektywie finansowej. Są sceptyczne wobec członkostwa Turcji w UE. Niemcy wspólnie z Francją doprowadziły do zawarcia Traktatu o stabilności i koordynacji zarządzania w Strefie Euro. Po wyborze nowego, socjaldemokratycznego prezydenta Francji strona niemiecka musiała zgodzić się, pod naciskiem koalicji francusko-włosko-hispańskiej, z pewnym rozluźnieniem polityki finansowej i na bezpośrednie dokapitalizowanie banków włoskich oraz hispańskich kwotą 100 miliardów Euro, warunkując to jednak powstaniem unii bankowej i jednolitego nadzoru bankowego w Strefie Euro. Niemcy mają świadomość odpowiedzialności, która na nich spada z racji siły ich gospodarki i korzyści, jakie odnoszą ze słabości Euro jako lider eksportu i beneficjent wysokiego spreadu przy sprzedaży obligacji państwowych.

RAMY PRAWNO-TRAKTATOWE WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ

Traktat Akcesyjny Polski ze Wspólnotami Europejskimi i ich krajami członkowskimi, który wszedł w życie 1.05.2004 r. posiada podstawowe znaczenie dla kształtowania współpracy gospodarczej z RFN. Poza tym, szereg kwestii regulują bilateralne umowy międzyrządowe. Są to między innymi: Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania podatków od dochodu i od majątku, Umowa w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, Traktat o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy z 17 czerwca 1991 r., który zawiera część gospodarczą odnoszącą się do współpracy Polski i RFN zarówno o charakterze ściśle dwustronnym,

jak też wielostronnym. W 20 rocznicę podpisania Traktatu, w czerwcu 2011 roku, rządy Polski i przyjęły jubileuszową Deklarację wraz z załącznikiem zawierającym listę projektów, w tym w obszarze gospodarczym, które będą wspólnie realizowane w ciągu najbliższych lat.

WYMIANA HANDLOWA Z POLSKĄ

Od 20 lat RFN pozostaje pierwszym partnerem handlowym Polski. Udział Niemiec w polskim eksporcie ogółem sięga 25% a w imporcie 22%. Obroty handlowe w 2013 roku (według wstępnych danych) wzrosły o 3,8% . Przy szybkim wzroście naszego eksportu o blisko 6%, który osiągnął historycznie najwyższą wartość, polski import powiększył się nieznacznie w granicach 1,5%. Poprawa dynamiki handlu w porównaniu do lat poprzednich związana była z rosnącymi poddostawcami dla eksportowych działów gospodarki Niemiec i postępująca w II półroczu 2013r. poprawą koniunktury w naszym kraju. Polska pozostawała 10-tym co do wielkości partnerem Niemiec w ich eksporcie, wyprzedzając m.innymi Rosję, Hiszpanię i Szwecję. Udział naszego kraju wynosi 2,8% w imporcie Niemiec i 3,2% w ich eksporcie ogółem. Polska była partnerem strategicznym na targach informatycznych CeBIT w marcu 2013 roku w Hanowerze. Na uwagę zasługuje wysokie, dla Polski dodatnie, saldo handlu z Niemcami w wysokości prawie 5 mld Euro. Warto zaznaczyć, że strona niemiecka wykazuje również w swoich oficjalnych danych dodatnie dla siebie saldo handlu z Polska, co wiąże się z zaliczaniem do swojego eksportu dostaw do Polski z krajów trzecich, odprawianych celnie na granicy UE w portach niemieckich. W pierwszych miesiącach 2014 roku utrzymuje się znaczący wzrost polskiego eksportu.

W strukturze towarowej polskiego eksportu dominują wyroby przetworzone, części i akcesoria do pojazdów samochodowych, meble, silniki spalinowe, pojazdy samochodowe, miedź rafinowana, druty, aparatura odbiorcza dla telewizji, konstrukcje do budowy mostów i łodzie. Największy udział w eksporcie miały maszyny i urządzenia mechaniczne oraz sprzęt elektryczny (22%), metale nieszlachetne (17%) oraz pojazdy (15%). Największy udział w imporcie mają maszyny i urządzenia mechaniczne (25%), metale (16%), pojazdy (14%) oraz tworzywa sztuczne, a w szczególności części i akcesoria do pojazdów samochodowych, pojazdy samochodowe, oleje ropy naftowej, części do silników, leki, wyroby walcowane i artykuły z żeliwa lub ze stali, okucia, maszyny i urządzenia mechaniczne.

Polsko-niemiecka wymiana handlowa 2008-2013 r.

wg statystyk polskich, mln Euro

	2009	2010	2011	2012	2013	Dynamika* <u>2013</u> 2012	Styczeń* 2014	Dynamika* <u>I. 2014</u> I. 2013
Eksport	25.685,7	31.427,0	35.664,3	36.057,1	38.189,4	105,9	3.372,6	104,7
Import	24.053,2	29.362,4	34.042,1	32.835,8	33.330,4	101,5	2.631,1	100,8
Obroty	49.738,9	60.789,4	69.706,4	68.892,9	71.519,8	103,8	6.003,7	103,0
Saldo	+1.632,5	+2.064,6	+1.622,2	+3.221,3	+4.859,0	*	+741,5	*

*dane wstępne GUS

WSPÓŁPRACA INWESTYCYJNO-KAPITAŁOWA

Niemcy wysunęły się w 2012 roku na pierwsze miejsce na liście inwestorów zagranicznych w Polsce. Wg danych NBP w 2012 r. napływ inwestycji z RFN wyniósł 3 494,1 mln Euro głównie do podmiotów zajmujących się działalnością finansową i usługową. Skumulowana wartość niemieckich inwestycji na koniec 2012 r. wyniosła 26,9 mld Euro, co oznaczało blisko 15,8% udział w inwestycjach zagranicznych ogółem. Największe projekty inwestycyjne ulokowały się w przemyśle samochodowym (Volkswagen, Opel), bankowości (Deutsche Bank, Commerzbank) i ubezpieczeniach (Allianz), przemyśle maszynowym, chemicznym (Bayersdorf, Bayer), w energetyce (RWE, EoN), usługach, handlu (Metro, Real), budownictwie (Hochtief). W marcu 2013 roku koncern VW podjął decyzję budowy od podstaw zakładu produkcji samochodów użytkowych we Wrześni, który zatrudni blisko 2.300 pracowników.

Z kolei wartość należności z tytułu polskich inwestycji bezpośrednich w RFN na koniec 2012 r. wyniosła wg NBP 1,9 mld Euro, czyli o 14% więcej aniżeli w roku poprzednim. Niemcy zajmowały dopiero 8 miejsce na liście krajów o największych inwestycjach z Polski, ponieważ nie są wiodącym centrum usług finansowych, dokąd głównie kieruje się kapitał z Polski. Wśród największych inwestorów polskich w RFN znajdują się m.in. PKN Orlen S.A. (494 stacji benzynowych BP w północnej części Niemiec), Grupa Ciech (przejęcie w 2007 r. za 75 mln Euro fabryki sody kalcyonowanej w Stassfurcie w Saksonii Anhalt) oraz Azoty Tarnów (zakup fabryki polimerów w Guben). Znaczącym investorem są także firmy informatyczne (Asseco, Comarch). W ostatnich latach nastąpił szybki wzrost liczby niewielkich, często jednoosobowych, firm polskich zakładanych w Niemczech, zwłaszcza w Berlinie, landach wschodnich i Płn. Nadrenii Westfalii.

DOSTĘP DO RYNKU

Wraz z członkostwem Polski w UE zostały usunięte w obrocie handlowym z Niemcami wszelkie ograniczenia ilościowe i środki pozataryfowe. Dostęp do niemieckiego rynku pracy został zliberalizowany dopiero w maju 2011 roku. Jednakże delegowanie pracowników w celu wykonywania usług podlega wewnętrznym, specyficznym uregulowaniom zawartym w ustawie o delegowaniu pracowników. Nie jest to sprzeczne z europejską zasadą swobody wykonywania usług, ponieważ pracownicy z Polski podlegają tym samym regulacjom co niemieccy i inni pracownicy wykonujący prace budowlane, elektroinstalacyjne, malarskie czy dekarские (stawki wynagrodzenia minimalnego, nie przekraczanie najwyższego dopuszczalnego wymiaru czasu pracy). Ponadto przedsiębiorca delegujący pracowników do wykonania usługi budowlanej jest zobowiązany zgłosić zamiar jej wykonania i zatrudnienia konkretnych pracowników. Liberalizacja nie oznacza, że przestały obowiązywać wymogi dotyczące rejestracji zagranicznych (polskich) agencji pracy tymczasowej, chcących rozszerzyć swą działalność na rynek niemiecki.

Opracowano na podstawie danych z Departamentu Promocji i Współpracy Dwustronnej Ministerstwa Gospodarki, 2014 r.

IZBY

- **Niemiecka Izba Handlowo-Przemysłowa** (*Deutscher Industrie- Und Handelskammertag*) - <http://www.dihk.de/>
- **Polska Izba Gospodarcza w Niemczech** (*Polnische Wirtschaftskammer in Deutschland e.V.*) - <http://www.pwdorg.org/index.php>
- **Izba Przemysłowo- Handlowa w Essen i Oberhausen** (*Industrie- und Handelskammer für Essen, Mülheim an der Ruhr, Oberhausen zu Essen*) - <http://www.essen.ihk24.de/>
26.11.1991r. RIG w Katowicach podpisała z Izbą porozumienie o współpracy
- **Izba Przemysłowo-Handlowa w Halle-Dessau** (*Industrie- und Handelskammer Halle – Dessau*) - <http://www.halle.ihk.de/>
7.04.2004r. RIG w Katowicach podpisała z Izbą porozumienie o współpracy

Więcej informacji o podpisanych umowach na stronie www.rig.katowice.pl/wspolpraca-miedzynarodowa/wspolpraca-z-zagranicznymi-instytucjami-samorzadu-gospodarczego

WAŻNE KONTAKTY

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji
Leipziger Platz 2, Berlin 10117,
Telefon: +49 30 206 226 70,
Fax: +49 30 206 226 730,
e-mail: berlin@trade.gov.pl
www.berlin.trade.gov.pl

Ambasada Republiki Federalnej Niemiec w Warszawie

ul. Jazdów 12
00-467 Warszawa
telefon: +48 22 5841 700
fax : +48 22 5841 739
www.polen.diplo.de

Konsulat Niemiec w Opolu

ul. Strzelców Bytomskich 11
45-084 Opole
telefon: +48 77 423 27 20
+48 77 40 25 170 (dział paszportowy)

Konsul Honorowy Republiki Federalnej Niemiec w Gliwicach

ul.Rynek 6
44-100 Gliwice
telefon: +48 32 230 69 20

CIEKAWOSTKI

Przewodnik po niemieckim rynku <https://berlin.trade.gov.pl/pl/rfnprzewodnik>
Portale turystyczne http://niemcy.lovetotravel.pl/niemcy_ciekawostki
<http://ciekawostki.eu/ciekawe-172.html>
<http://www.germany.travel/pl/index.html>

